

## Načela dobre prakse ALTE

Člani združenja ALTE kot pripravjalci in izvajalci jezikovnih izpitov sprejemajo Načela dobre prakse z namenom, da bi pri izvajanju izpitov zagotovili določene standarde in sprejeli nekatere obveznosti, ki jim jih nalaga to izvajanje.

Pri oblikovanju Načel dobre prakse in njihovem spoštovanju moramo ločiti vloge vseh zainteresiranih, ki določajo standarde testiranja in si prizadevajo za njihovo ohranjanje. To so tisti, ki razvijajo izpite (razvijalci izpitov), tisti, ki jih uporabljajo za različne namene (uporabniki izpitov), in tisti, ki se jih udeležujejo (kandidati).

Razvijalci izpitov so vsi, ki se vključujejo v proces razvoja novega testa. To so na eni strani tisti, ki pripravljajo in izvajajo izpite, na drugi pa tudi vsi, ki odločajo o uvedbi testiranja.

Uporabniki izpitov izbirajo izpite, naročijo razvoj novih izpitov oz. pooblastijo javne službe za razvoj in izvajanje izpitov ali na podlagi izpitnih rezultatov odločajo o možnostih posameznikovega nadaljnjega izobraževanja, o poteku njegove poklicne poti itd.

Udeleženci izpitov oz. kandidati so tisti, ki zaradi lastnih interesov ali na zahtevo uporabnikov izpitov opravljajo izpite.

Vlogi razvijalcev testov in uporabnikov testov se seveda lahko prekrivata, ko npr. državna izobraževalna ustanova pooblasti javno službo za pripravo in izvajanje izpitov, pri čemer določi tudi smernice za nadzor nad procesom razvijanja izpita in na podlagi izpitnih rezultatov sprejema določene odločitve. Člani ALTE v prvi vrsti pripravljajo in izvajajo izpite. Zato imajo do uporabnikov izpitov in predvsem tudi do kandidatov določene obveznosti. Odločitve, ki jih sprejemajo uporabniki izpitov, neposredno vplivajo na kandidate. Prav zato ta Načela določajo tudi obveznosti, ki jih imajo do kandidatov tudi uporabniki izpitov.

Člani ALTE si prizadevajo za uresničevanje Načel dobre prakse in v njih določenih standardov in tako kandidatom jamčijo pravice na naslednjih štirih področjih:

- pri razvoju izpitov,
- pri interpretaciji izpitnih rezultatov,
- pri zagotavljanju poštenosti izpitov,
- pri obveščanju udeležencev izpitov oz. kandidatov.

Načela dobre prakse so razdeljena na dva dela: v prvem delu so opredeljene odgovornosti članov ALTE, drugi del pa določa odgovornosti uporabnikov izpitov.

## 1. del: Odgovornosti članov združenja ALTE

### Razvijanje izpitov

Člani združenja ALTE skrbijo za ustrezno informiranje, na podlagi katerega lahko uporabniki izpitov in kandidati izberejo primeren izpit.

Člani ALTE jamčijo za naslednje postopke, povezane z izpiti, opisanimi v tej knjigi:

1. natančno opredelitev, kaj posamezni izpit meri in za katere namene naj bi se uporabljal, ter opis ciljne populacije, za katero je izpit primeren;

2. razlago relevantnih merskih konceptov na ravni, primerni za populacijo, ki ji je izpit namenjen;
3. opis postopka razvoja izpita;
4. razlago postopka izbire vsebin in spretnosti, ki se merijo z izpitom;
5. skrb za vzorčne primere izpitnih nalog ali celotnih izpitov, navodila k nalogam, rešitve nalog, izpitne priročnike in skrb za ustrezno poročanje kandidatom o njihovih izpitnih rezultatih;
6. opis postopkov, ki zagotavljajo primernost vsakega izpita za predvideno ciljno populacijo kandidatov glede na njihov nacionalni izvor, raso ali prvi jezik;
7. ugotavljanje in javno objavo pogojev in potrebnih strokovnih znanj za izvajanje izpitov.

## **Interpretacija izpitnih rezultatov**

Člani združenja ALTE pomagajo uporabnikom izpitov in kandidatom pri interpretaciji izpitnih rezultatov.

Člani ALTE jamčijo za:

8. pravočasna in razumljiva poročila o izpitnih rezultatih, ki jasno in natančno opisujejo izpitno performanco kandidatov;
9. opis postopkov za določanje mejnih ocen;
10. ustrezne informacije, ki bodo uporabnikom pomagale določiti mejno oceno v primeru, če le-ta ni določena;
11. opozarjanje uporabnikov, da se bodo lahko izognili možnim predvidljivim zlorabam izpitnih rezultatov.

## **Zagotavljanje poštenosti**

Člani združenja ALTE si prizadevajo, da so njihovi izpiti čim bolj poštene do kandidatov različnega izvora (npr. glede na raso, spol, nacionalno pripadnost, posebne potrebe itd.).

Člani ALTE jamčijo za naslednje postopke:

12. ponovni pregled in revizijo izpitnih nalog in z njimi povezanih gradiv, da bi se izognili uporabi neprimernih vsebin in/ali jezika;
13. sprejetje ustreznih ukrepov, ki bodo zagotovili, da bodo razlike v performanci kandidatov v prvi vrsti posledica različnih stopenj znanja, ne pa drugih dejavnikov, kot so npr. rasa, spol ali nacionalni izvor kandidatov;
14. če je izvedljivo, skrb za ustrezno prilagoditev izpitov ali izpitnega postopka za kandidate s posebnimi potrebami.

## **Obveščanje kandidatov**

Člani združenja ALTE skrbijo za ustrezno obveščanje uporabnikov izpitov in kandidatov.

Člani ALTE jamčijo za:

15. informacije, ki so uporabnikom izpitov in kandidatom v pomoč pri presoji, ali je nek izpit primeren oz. ali naj bi se uporabil izpit na višji ali nižji ravni (če je tak izpit na voljo);

16. informacije, ki kandidate seznanjajo z obsegom izpita, njegovim formatom, s tipi izpitnih nalog, z navodili k nalogam in drugimi navodili ter s primernimi strategijami za opravljanje izpita; pri tem si prizadevajo, da so omenjene informacije enako dostopne vsem kandidatom;

17. informacije o pravici kandidatov do vzorčnih izpitov, izpitov z rešitvami, pravici do ponovnega opravljanja izpita, do ponovnega točkovanja oz. ponovne ocene ali ponovnega izračuna izpitnih rezultatov;

18. informacije o tem, kako dolgo se hranijo izpitni rezultati, in o tem, kdo in pod kakšnimi pogoji ima (ali ne) dostop do izpitnih rezultatov.

## **2. del: Odgovornosti uporabnikov izpitov**

Uporabniki izpitov pridobijo informacije o izpitih od razvijalcev testov, Načela dobre prakse pa zadevajo ustrezno uporabo teh informacij. Tako kot tisti, ki izpite razvijajo, imajo tudi uporabniki izpitov do kandidatov določene odgovornosti oz. obveznosti; tudi oni morajo pri uporabi izpitov za različne namene zagotoviti visoke standarde. Odgovornosti uporabnikov izpitov so opisane v nadaljevanju; razdeljene so na štiri sklope, ki se nanašajo na izbiro primernega izpita, interpretacijo izpitnih rezultatov, zagotavljanje poštenosti in obveščanje udeležencev izpitov oz. kandidatov.

### **Izbira ustreznega izpita**

Uporabniki izpitov naj izberejo tak izpit, ki ustreza namenu, za katerega se bo uporabljal, in je primeren za ciljno skupino kandidatov, ki naj bi se izpita udeležili.

### **Interpretacija izpitnih rezultatov**

Uporabniki izpitov naj pravilno oz. točno interpretirajo izpitne rezultate.

### **Zagotavljanje poštenosti**

Uporabniki izpitov naj izberejo izpit, ki je bil razvit na način, ki zagotavlja poštenost do kandidatov različnega izvora (glede na raso, spol, etnično pripadnost, posebne potrebe itd.).

### **Obveščanje kandidatov**

V primerih, kjer imajo uporabniki izpitov neposredni stik s kandidati, se morajo zavedati, da imajo podobne odgovornosti, h kakršnim so zavezani tudi člani združenja ALTE in so opisane v prvem delu Načel dobre prakse (prim. Obveščanje kandidatov v prvem delu teh Načel).

Pri oblikovanju Načel dobre prakse so bila upoštevana tudi Načela poštenega testiranja v izobraževanju (Code of Fair Testing Practices in Education) Skupnega odbora za testne potopke iz Washingtona D. C. (Washington D.C. Joint Committee on Testing Practices).